

מקרה בוחר

רשות מקומית | עיריית רהט

ניהול מערך הפסולת

רקע

העיר רהט מתפקדת כעיר מרכזית לאוכלוסייה הבדואית בנגב, ומהווה מוקד מסחר ושירותים חשוב לתושבי האזור. החברה הבדואית עוברת בשנים האחרונות שינויים חברתיים וכלכליים מרחיקי לכת, כולל שינויים במעמד האישה, בהשכלה, באופי התעסוקה, במבנה המשפחה ובתרבות המגורים. ראשיתם של שינויים אלו בתהליכי העיור שהחלו לפני כ-50 שנה כחלק מתכנית המדינה לרכז את האוכלוסייה הבדואית בנגב במסגרת התיישבות מאורגנת. במסגרת תכנית זו הוקמה רהט ב-1972, תחילה כישוב תחת המועצה האזורית בני שמעון. בשנות השמונים של המאה הקודמת זכה הישוב למעמד עצמאי כמועצה מקומית, וב-1994 הוכרזה רהט כעיר. רהט ממוקמת בצפון הנגב, מערבית לכביש 40 הארצי ולכביש 6, והיא העיר הצפונית ביותר מבין 7 עיירות בדואיות בנגב. מיקומה המרכזי של רהט עזר לה להתפתח כעיר מגובשת ומתקדמת ביחס לשכנותיה ומהווה במובנים מסוימים עיר כעיר הבירה של הבדואים. אוכלוסיית של רהט מנתה נכון לשנת 2019 כ-71,800 נפש, כאשר קצב גידול האוכלוסייה בעיר בעשר השנים האחרונות עומד על כ-5.2% בממוצע בשנה. בנוסף מעניקה העיר שירותים לכ-10,000 נפש המתגוררים בישובי הפזורה מצפון ומדרום לעיר.

שותפים

المركز الجماهيري رھط
מרכז קהילתי רהט

יזמת האנרגיה הטובה
Good Energy Initiative

תועלות צפויות

חסכון כספי של
28,525 ₪ בשנה

העלאת מודעות בקהילה על
אחריות סביבתית

צמצום בהטמנה של כ-81.5 טון
פסולת אורגנית

מניעה מפליטה של כ-489 טון גזי
חממה כתוצאה מחסכון בשינוע
פסולת

ענת הס, מובילת תחום קיימות בעיריית רהט:

"המטרה שלי כמובילת תחום קיימות היא לגרום לאנשים לפקוח עיניים ולראות את ההשפעה שלהם על המרחב הסביבתי והעולם. פרויקט "חראם על הזבל" הוא דוגמה מצוינת ליכולת של תושבים לייצר שינוי סביבתי דרך פעולות יומיומיות. כשהם מבינים איך המעשים שלהם ביום יום מייצרים מציאות שונה, זה יכול להיתרגם לשינוי סביבתי דרמטי."

תיאור התהליך

המיזם פועל לצמצום פסולת מזון שמיועדת להטמנה באמצעות הפרדת פסולת מזון בבתי ספר יסודיים בעיר. הפרויקט החל לפעול בשנים 2015/2016 וכיום פועל ב-12 בתי ספר יסודיים ברחבי העיר, שבהם יש הזנה מוסדית. הפרויקט מופעל על ידי יוזמת האנרגיה הטובה. בתחילת כל שנה, בתי הספר המשתתפים מקבלים דליים לפסולת והדרכה ע"י נציגי העמותה. בכל יום, מפעילי ההזנה בבתי הספר מפרידים את שאריות המזון משאר הפסולת לתוך דליים. מורים וילדים לוקחים את הדליים בסוף היום לבתיהם להאכלת חיות המשק. פרויקט זה רלבנטי במיוחד בחברה הבדואית, היכן שמשפחות רבות מחזיקות בצמוד לבית המגורים משקי בעלי-חיים. ב-2023 כל כיתה הפרידה בממוצע 3 ק"ג ביום שמנעו שינוע והטמנה של 652 ק"ג ביום.

אתגרים

- שינוי בהרגלים - הרשות מתמודדת עם בעיית השלכת פסולת בשטחים ציבוריים, כולל בבתי הספר.
- סניטציה - בבתי הספר, פסולת מזון שמושלכת בצורה לא מוסדרת מושכת מזיקים, שמייצרים סביבה לא בריאה ולא בטיחותית לילדים. המיזם "חראם על הזבל" מייצר סביבת בית-ספר נקייה ומפחית את הסיכוי להשלכת פסולת בצורה בלתי-מוסדרת.
- מודעות נמוכה של התושבים לשיקולים סביבתיים - לפרויקט ערך חינוכי בכך שממחיש לתושבים את ההשפעה שיש למעשיהם על נקיין המרחב הציבורי ועל הסביבה.

תועלות צפויות

- תועלות סביבתיות:
  - הפרויקט מנע הטמנת 81.5 טון פסולת אורגנית בשנת תשפ"ב.
  - הפרויקט מנע פליטה של 489 טון גז"ח כתוצאה מחיסכון בשינוע פסולת.
- תועלות כלכליות:
  - הפרויקט חסך עלויות שינוע והטמנה בסך 28,525 ש"ח בשנה (נכון לשנת 2023).
  - הפרויקט חסך עלויות של רכישת מזון לבע"ח למשקי הבית המשתתפים.
- תועלות חברתיות:
  - הפרויקט תורם להעלאת מודעות בקרב המורים, הילדים ומשפחותיהם לאחריות הסביבתית שלהם וליכולת שלהם להשפיע לחיוב על המרחב הציבורי.